

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kvalifikovaná výzva a rozsudek pro uznání - 2. část

V minulé části jsme Vás seznámili s přístupem judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu k problematice tzv. kvalifikované výzvy podle § 114b zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen „OSŘ“) a dále s rozhodovací praxí Nejvyššího soudu k podmínkám pro vydání rozsudku pro uznání podle § 153a OSŘ. V této části se budeme zabývat přístupem Ústavního soudu k podmínkám pro vydání rozsudku pro uznání, jakož i otázkou, zda může být rozsudek pro uznání vydán v případě, že je návrh žalobce v rozporu s hmotným právem.

Kdy (ne) lze vydat rozsudek pro uznání

Ústavní soud se této problematice poměrně intenzivně věnoval v posledních třech letech, kdy zpravidla zastával **restriktivní výklad** podmínek pro vydání rozsudku pro uznání s odkazem na ochranu práva žalovaného na spravedlivý proces, zejm. principu rovnosti zbraní ve sporu a práva být slyšen před soudem. Ve svém rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 1024/15[1] se k problému nedostatečně kvalifikovaného vyjádření žalovaného na kvalifikovanou výzvu vyslovil tak, že **je třeba řešit poučením ze strany soudu o tom, že jeho skutková tvrzení jsou neúplná a je nutné je doplnit**. Rozsudek pro uznání podle něj nelze vydat v situaci, kdy žalovaný zřetelně projeví jednak svůj nesouhlas s žalobou a jednak svůj zájem účastnit se projednání věci a vyřešení sporu bez jakéhokoli záměrného ztěžování, zdržování či oddalování postupu soudu. Ústavní soud tedy konstatoval, že **tento institut je vyhrazen pro případy lhotejné či obstrukční pasivity žalovaného**, a je třeba k němu přistupovat jako k nástroji výjimečnému.

Poněkud z řady vybočuje rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. **Pl. ÚS 13/15**,[2] ve kterém ÚS rozhodoval o návrhu na zrušení ustanovení §114b odst. 5 OSŘ. Soud tento návrh zamítl s odůvodněním, že toto ustanovení je spíše nevhodně formulováno, než že by přímo protiústavně zasahovalo do autonomie vůle žalovaného. **Případné excesy při rozhodování rozsudkem pro uznání na základě fikce uznání lze podle něj napravit** (a v praxi se tak dle názoru Ústavního soudu i děje) **v odvolacím řízení**. Odvolací důvody jsou sice v ust. § 205b OSŘ omezeny, i tak však mají k nápravě excesů postačovat. Vyhoví-li odvolací soud takovému odvolání, věc je vrácena soudu prvního stupně, který pak již rozhoduje pravidelným postupem, bez fikce uznání. Toto odvolání je přitom přípustné i u tzv. bagatelních sporů (do 10.000,- Kč).

Úvaze Ústavního soudu, že z hlediska přehlednosti právního řádu je vhodnější sporná ustanovení zákonů spíše vykládat konformně s Ústavou, nežli je rušit, lze obecně přisvědčit. Zmiňovaný postup cestou odvolání však zpravidla potrvá mnohem více času, než kdyby soud prvního stupně přímo poučil žalovaného, ať doplní svá tvrzení. Takový postup je tak dle našeho názoru paradoxně v

rozporu se zásadou rychlosti řízení, kterou zákonodárce akcentoval při zakotvení fikce uznání do OSŘ. Navíc, četnost obdobných projednávaných případů před Nejvyšším i Ústavním soudem indikuje, že žalovaní často nebyli úspěšní s jejich odvoláním proti takovému rozsudku pro uznání, tj. i odvolací soudy mají tendenci si rozsudkem pro uznání pomáhat častěji, než by měly.

Proti zrušení tohoto institutu (a tedy pro zachování fikce uznání) však hovoří argument, že kvalifikovaná výzva musí být doručena žalovanému do vlastních rukou bez možnosti fikce doručení, takže se žalovaný vždy má příležitost seznámit se žalobou i s poučením, že pokud se nevyjádří v uvedené lhůtě, nastoupí fikce uznání. Naproti tomu v případě rozsudku pro zmeškání je možno žalobu i následné předvolání doručit tzv. fikcí, tedy v krajním případě se žalovaný o soudním řízení nemusí vůbec dozvědět.

Poslední známé rozhodnutí Ústavního soudu v této problematice se opět přiklání k „hlavnímu proudu,“ kdy zastává názor, že k **závěru o nekvalifikovanosti vyjádření na tzv. kvalifikovanou výzvu je možno dospět jen v případech vyjádřeních nevyvolávajících žádné pochybnosti o své nedostatečnosti, resp. o tom, že se žalovaný nehodlá řádně (tj. i bez obstrukcí) bránit nároku uplatněnému žalobou.**[3]

Rozpor žalobního návrhu s hmotným právem

Naprosto zásadním a bohužel nedostatečně řešeným problémem je, zda může soud vydat kvalifikovanou výzvu a následně i rozsudek pro uznání v případě, že je žalobní návrh v rozporu s hmotným právem.

Často zastávaný je samozřejmě názor, že rozsudek pro uznání v takovém případě vydat **nelze**. Zmíníme např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1261/15 ze dne 13.10.2016,[4] jež uvádí, že soud musí vždy pečlivě zvážit, zda žaloba poskytuje dostatečný základ pro případné vydání rozsudku pro uznání. Na žalobu je tedy v případě, že soud zvažuje využití kvalifikované výzvy, nutné klást zvýšené nároky a požadovat, aby obsahovala všechny právně významné skutečnosti.[5] Tento názor považujeme za logický, neboť pokud má být žalovaný „zkrácen“ na svých procesních právech, měl by žalobce vyvinout o to větší úsilí. Pokud by žaloba nebyla tak kvalitní, aby soud vyhověl žalobci pouze na jejím základě, nebrání podle mého názoru nic v tom, aby soud poučil žalobce o nutnosti doplnění jeho návrhu a až poté případně vydal kvalifikovanou výzvu pro žalovaného.

Další rozhodnutí konstatuje, že **je-li žaloba zjevně bezdůvodná, neodůvodňuje povaha věci ani okolnosti případu, aby žalovaný byl vyzván tzv. kvalifikovanou výzvou** a aby takové žalobě bylo poté vyhověno vydáním rozsudku pro uznání.[6]

Na druhé straně existují čistě formalistická rozhodnutí, která vydání rozsudku pro uznání po naplnění zákonných podmínek v OSŘ **umožňují** i v případě rozporu žaloby s hmotným právem. Tento argument zastává např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 504/2016,[7] podle něhož soud nezohledňuje, zda jsou žalobní tvrzení podložena důkazy, či jestli dosavadní výsledky řízení prokazují oprávněnost nároku, nebo zda se v žalobě uvedené požadavky snad jeví nedůvodnými. Nejvyšší soud několikrát ve svých rozhodnutích zopakoval, že **vydání rozsudku pro uznání na základě fikce nároku, jenž je vymezen žalobními tvrzeními, nemůže být vyloučeno rozporem s právními předpisy kogentní povahy** (s odkazem na § 99 odst. 2 OSŘ).[8] Za krajní pak považujeme rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle něhož „ani zkoumání pasivní věcné legitimace žalovaného nepatří mezi předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání.“[9] Čistě teoreticky by tak obecný soud při následování tohoto právního názoru mohl odsoudit k zaplacení peněžité částky člověka, který k ničemu takovému nebyl povinen, ať už ze zákona či ze smlouvy, jenom proto, že se nevyjádřil k výzvě, která mu byla doručena.

Někde na pomezí těchto dvou názorových proudů stojí rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3959/2008,[10] podle něhož je z pohledu žalobních tvrzení dostatečným podkladem pro vydání rozsudku pro uznání takové vylíčení rozhodujících skutečností, které činí žalobu způsobilou k projednání. Nesprávnou právní kvalifikaci uplatněného nároku přitom nelze považovat za vadu žaloby bránící jejímu věcnému projednání a vydání rozsudku pro uznání. V této souvislosti lze uvést, že i v prvním díle tohoto článku jsme se zabývali rozsudkem Nejvyššího soudu, který byl kontroverzní a v rozporu s jinými rozsudky tohoto soudu a zejména nálezy Ústavního soudu akcentujícími mj. rovnost stran a právo na spravedlivý proces.

Závěr

Cílem institutu kvalifikované výzvy a rozsudku pro uznání je zejména urychlení soudního řízení v případech procesní pasivity žalovaného, a to v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení. Za několik let jeho užívání se nashromáždila bohatá judikatura, přičemž Ústavní soud se zejména v posledních letech kloní spíše k restriktivnímu využití těchto institutů, tedy že rozsudek pro uznání lze vydat pouze v případech zjevné pasivity žalovaného a jeho snahy prodlužovat soudní řízení. Existuje však i judikatura Nejvyššího soudu, že rozsudek pro uznání lze vydat i v případech, kdy žalobní návrh je (zcela nebo zčásti) v rozporu s hmotným právem. S ohledem na nejednotnost judikatury zejména Nejvyššího soudu lze i nadále očekávat nutnost vydávání dalších rozsudků a nálezů týkající se dané problematiky.

Mgr. František Tikal

Mgr. Jan Sádlo

[Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Na Příkopě 988/31
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 810 090

e-mail: i.rada@radapartner.cz

Zdroje:

1) Nález Ústavního soudu ze dne 1.8.2016, sp.zn. I. ÚS 1024/15

- 2) Nález Ústavního soudu ze dne 6.9.2016, sp.zn. IV.ÚS 1252/16
- 3) Nález Ústavního soudu ze dne 19.7.2016, sp.zn. IV.ÚS 842/16
- 4) Nález Ústavního soudu ze dne 14.2.2017, sp.zn. I.ÚS 2693/16
- 5) Nález Ústavního soudu ze dne 13.10.2016, sp.zn. I.ÚS 1261/15
- 6) Nález Ústavního soudu ze dne 31.5.2016, sp.zn. Pl. ÚS 13/15
- 7) Nález Ústavního soudu ze dne 18.8.2017, sp.zn. II.ÚS 1298/17
- 8) Nález Ústavního soudu ze dne 13.10.2016, sp.zn. I.ÚS 1261/15
- 9) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21.10.2003, sp.zn. 29 Odo 296/2003
- 10) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.4.2013, sp.zn. 30 Cdo 2250/2012
- 11) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16.2.2006, sp.zn. 26 Cdo 1253/2005
- 12) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.5.2014, sp.zn. 30 Cdo 1038/2013
- 13) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3.12.2015, sp.zn. 25 Cdo 3937/2015
- 14) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1.8.2016, sp.zn. 28 Cdo 504/2016
- 15) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.3.2013, sp.zn. 33 Cdo 3498/2012
- 16) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1.12.2004, sp.zn. 26 Cdo 272/2004
- 17) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18.8.2005, sp.zn. 26 Cdo 2284/2004
- 18) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.2.2013, sp.zn. 26 Cdo 2821/2012
- 19) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26.5.2010, sp.zn. 25 Cdo 3959/2008

[*] Kvalifikovaná výzva a rozsudek pro uznání - 1. část, dostupné na [www](http://www.epravo.cz), k dispozici >>> [zde](#).

- [1] Nález Ústavního soudu ze dne 1.8.2016, sp.zn. I. ÚS 1024/15; obdobně též nález Ústavního soudu ze dne 6.9.2016, sp.zn. IV.ÚS 1252/16, nález Ústavního soudu ze dne 19.7.2016, sp.zn. IV.ÚS 842/16, nález Ústavního soudu ze dne 14.2.2017, sp.zn. I.ÚS 2693/16 nebo nález Ústavního soudu ze dne 13.10.2016, sp.zn. I.ÚS 1261/15
- [2] Nález Ústavního soudu ze dne 31.5.2016, sp.zn. Pl. ÚS 13/15
- [3] Nález Ústavního soudu ze dne 18.8.2017, sp.zn. II.ÚS 1298/17
- [4] Nález Ústavního soudu ze dne 13.10.2016, sp.zn. I.ÚS 1261/15
- [5] Nález Ústavního soudu ze dne 13.10.2016, sp.zn. I.ÚS 1261/15
- [6] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21.10.2003, sp.zn. 29 Odo 296/2003, obdobně rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.4.2013, sp.zn. 30 Cdo 2250/2012, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16.2.2006, sp.zn. 26 Cdo 1253/2005, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.5.2014, sp.zn. 30 Cdo 1038/2013, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 3.12.2015, sp.zn. 25 Cdo 3937/2015
- [7] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1.8.2016, sp.zn. 28 Cdo 504/2016, obdobně též rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.3.2013, sp.zn. 33 Cdo 3498/2012
- [8] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1.12.2004, sp.zn. 26 Cdo 272/2004, rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18.8.2005, sp.zn. 26 Cdo 2284/2004
- [9] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.2.2013, sp.zn. 26 Cdo 2821/2012
- [10] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26.5.2010, sp.zn. 25 Cdo 3959/2008

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)

- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů](#)
- [Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci](#)
- [Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob](#)